

Betoog Commissievergadering Moerdijk

Geacht college, gemeenteraad, en indirect GS en PS
Noordbrabant, en 2^e Kamer

Als ernstig bezorgde burger wil ik het woord tot u richten over de uitvoering van het energie transitieproject in de breedste zin.

De energietransitie is:

- van groot belang voor de toekomst van Nederland
- van groot belang voor de volgende generaties van mensen in Nederland
- van groot belang voor de natuur

Er zijn echter ook andere belangen, namelijk:

- de betrokken burgers van de kern Moerdijk, op financieel en emotioneel gebied
- maar ook de burgers van Noordschans, Klundert, Zevenbergen en Zevenbergsche Hoek, die aan onbekende gezondheidsrisico's bloot worden gesteld

Politiek nemen we beslissingen over:

- een traject
- spreken over locaties
- financiële compensaties

zonder goede voorlichting over risico's van magnetische straling ten gevolge van grootschalige accuvelden.

Milieu Effect Rapportages zijn voornamelijk voor de Bühne. In een MER gaat over natuur, afwegingen voor het traject, ecologie etc.

Een 385 pagina's tellende rapport. De burger doet er blijkbaar niet toe. De procedures zijn belangrijker dan de inhoud. Als de MER maar gedaan is, dan kan de overheid verder. Er is weer een stap in de procedure afgevinkt, zonder de burgers te informeren en te beschermen. Tijdens een technische briefing voor gemeenteraad en B&W werden vragen over de gezondheidsrisico's van tafel geveegd door de burgemeester. Die kwamen wel als het project gereed was, was zijn antwoord, tot mijn schrik.

Over de effecten van verschillende soorten straling is heel veel bekend. In een wetenschappelijk review, wat een samenvatting is van meer dan 350 wetenschappelijke studies staat enorm veel beschreven over wat het doet met mensen en hun gezondheid. Er is meer dan voldoende te vinden, zelfs voor een bezorgde burger, zoals ik.

Een kopie van dit artikel zal ik u zo meteen overhandigen.

Nederland heeft ondertussen voldoende voorbeelden van niet zorgvuldige uitgevoerde projecten en procedures en daar dragen we nog elke dag de gevolgen van. Er worden miljoenen aan belastinggeld uitgegeven aan parlementaire enquêtes. Het morele geweten van de politiek.

N.a.v. deze parlementaire enquêtes worden conclusies getrokken in dikke rapporten. Helaas blijven deze rapporten in een bureaulade, ipv dat de aanbevelingen worden gebruikt in de toekomst, zodat herhaling voorkomen kan worden.

Bij besluiten voor de toekomst kijken we onvoldoende terug naar het verleden, om te leren van gemaakte fouten.

2 voorbeelden waar het gruwelijk mis ging: Groningen en toeslagenaffaire.

Belangrijkste conclusies over Groningen:

Structurele onderschatting: De ernst van de problemen in Groningen werd structureel onderschat door de overheid.

Financiële en technische drijfveren: Financiële belangen en leveringszekerheid waren dominant bij besluitvorming, ten koste van de veiligheid en leefbaarheid van de inwoners.

Onvoldoende informatie: Oliemaatschappijen en ambtenaren hebben te vaak een rookgordijn opgehouden, waardoor politiek en burgers onvoldoende geïnformeerd waren.

'Ongekend systeemfalen': De commissie sprak van een 'ongekend systeemfalen' waarbij sprake was van diepe kloven, volledig verloren vertrouwen en stelselmatig miskend leed.

Knevelen van de Tweede Kamer: De controlerende rol van de Tweede Kamer werd belemmerd door een gebrek aan informatie.

Oproep tot actie: De commissie riep op tot een gedeelde dialoog met Groningers over hoe de 'erenschuld' kan worden ingelost, wat niet alleen financiële compensatie, maar ook zorg en aandacht inhoudt.

De belangrijkste conclusies van de toeslagenaffaire:

Het kan morgen weer gebeuren

Zonder de juiste maatregelen, veranderingen en waarborgen kan een volgend schandaal zomaar weer gebeuren. De blindheid van de overheid voor mens en recht is niet weg. De commissie doet daarom de volgende aanbevelingen om deze patronen te doorbreken en te voorkomen dat opnieuw mensen worden vermorzeld:

1. Een sterkere rechtsstaat voor mensen, waarin grondrechten worden gerespecteerd en rechtsstatelijk wordt gehandeld

Wij moeten in een land leven waar de basale grondrechten van mensen worden gerespecteerd. Daarvoor moet onze rechtsstaat worden versterkt. Wetten die een ongerechtvaardigde inbreuk maken op de grondrechten van mensen mogen niet worden aangenomen. Daarvoor is het noodzakelijk dat de grondwettigheid van wetten getoetst wordt, de overheid aangesproken kan worden op discriminerende handelingen, er meer kennis over data komt bij de overheid, de Autoriteit Persoonsgegevens een hoger jaarbudget krijgt en de Afdeling bestuursrechtspraak afgesplitst wordt van de Raad van State.

2. De overheid heeft altijd oog voor mensen

De overheid is er voor mensen, niet andersom. Bij alles wat de overheid doet, moet zij kijken naar wat dit potentieel betekent voor mensen. Het handelen van de overheid mag nooit leiden tot onevenredig grote nadelige gevolgen voor mensen, ook al staat het zo in de wet of in beleid. Dat mag nooit meer een excuus zijn. Dit uitgangspunt moet de basis zijn van alle wet- en regelgeving in Nederland. Op de korte termijn kan dit al in de praktijk worden gebracht door in de uitvoering en rechtspraak meer gebruik te maken van de ‘dringende reden’. Daarnaast moet in de uitvoering veel meer aandacht en oog zijn voor om welke mensen het gaat, met al hun diversiteit en verscheidenheid.

3. De overheid heeft een menselijk gezicht

De overheid moet in dienst staan van mensen. Dat begint bij een overheid waarmee je persoonlijk contact kunt hebben. Een overheid die je begeleidt bij het aanvragen van een uitkering of toeslag in plaats van beoordeelt of je een formulier fout hebt ingevuld. De spelregels die er gelden zijn voor mensen duidelijk en begrijpelijk. Wanneer je het niet eens bent met een beslissing, kun je daar toegankelijk bezwaar tegen maken. De risico's van het systeem komen niet meer bij mensen te liggen: Het huidige toeslagenstelsel heeft teveel risico's en nadelige gevolgen voor mensen en moet om die reden worden afgeschaft.

4. Een menselijk handhavings- en sanctioneringsbeleid

Er moet meer ruimte komen voor de uitvoering om naar eigen inzicht te handhaven en, met oog voor de mens en diens persoonlijke omstandigheden, tot terugvordering of beboeting over te gaan. Begrippen moeten eenduidig worden gedefinieerd en geharmoniseerd binnen het gehele socialezekerheidsstelsel, zodat geen misverstand kan bestaan over de uitleg en betekenis daarvan.

5. Juridisch vangnet en toegankelijk recht voor mensen

Mensen moeten altijd kunnen rekenen op een juridisch vangnet. Rechtsbescherming moet een vanzelfsprekendheid zijn en het is belangrijk dat mensen toegang hebben tot het recht. Dat is het fundament van onze rechtsstaat.

6. Een parlement dat goed zijn werk doet

Het parlement heeft een bijzonder zware verantwoordelijkheid. De Kamers bestaan uit een selecte groep mensen met de unieke bevoegdheid om wetten, in meerderheid, aan te nemen. Het is dan ook van groot belang dat Kamerleden hun wetgevende rol en controlerende taak goed en gedegen vervullen. Neem deze taken serieus. Dat kan het verschil maken voor mensen. Zorg ervoor dat de Kamer over de juiste informatie beschikt en versterk de positie en ondersteuning van Kamerleden.

Zou een volgende parlementaire enquête gaan over Nederwiek, Powerport en het opheffen van het dorp Moerdijk?